

Εργαστηριακά-Διαθεματικά Μαθήματα στο ΣΔΕ Δράμας

«Μηνιαίος και ετήσιος προϋπολογισμός μια οικογένειας».

Στο ΣΔΕ Δράμας, το δεύτερο τετράμηνο της σχολικής χρονιάς 2018-2019 πραγματοποιήθηκε ένα εργαστηριακό – διαθεματικό μάθημα διάρκειας 4 διδακτικών ωρών με θέμα: «**Μηνιαίος και ετήσιος προϋπολογισμός μιας οικογένειας**». Βασικοί συντελεστές ήταν οι εκπαιδευτές Πολυτίδης Δημήτριος (Μαθηματικός) που δίδασκε μαθηματικό γραμματισμό και η Παπαδανιήλ Ιωάννα (Φιλολόγος) που δίδασκε κοινωνικό γραμματισμό.

Στα μαθήματα συμμετείχε το σύνολο των ενεργών εκπαιδευομένων του Β κύκλου, συνολικά περίπου 20 εκπαιδευόμενοι. Ακολουθήθηκαν συμμετοχικές μέθοδοι διδασκαλίας που ταιριάζουν στην εκπαίδευση ενηλίκων και χρησιμοποιήθηκαν ενεργητικές τεχνικές διδασκαλίας, όπως καταιγισμός ιδεών, ερωτήσεις-απαντήσεις και συζήτηση. Επίσης, έγινε προσπάθεια να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες για να ενισχυθεί η επιτυχία αυτής της προσέγγισης.

Εισαγωγή

Ο όρος «προϋπολογισμός» δηλώνει των «εκ προτέρων λογισμό» και παραπέμπει συνήθως στην οικονομική διαχείριση ενός οργανισμού, ενός κράτους, ενός συλλόγου, κλπ. Στην περίπτωση μας η πρακτική εφαρμογή της σύνταξης ενός προϋπολογισμού αφορούσε τα έσοδα και τα έξοδα ενός ατόμου ή μιας οικογένειας.

Κατασκευάσαμε ένα πρόβλημα προς επίλυση από μαθηματική-οικονομική σκοπιά και εξετάσαμε τις κοινωνιολογικές προεκτάσεις των όρων του προβλήματος. Με τον τρόπο αυτό συνδυάσαμε την κοινωνική με τη μαθηματική πτυχή αυτού του προβλήματος.

Θεωρήσαμε ότι το συγκεκριμένο θέμα θα προσέλκυε το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων, κάτι το οποίο επετεύχθη, και με τον τρόπο αυτό θα διευκόλυne τη μάθηση. Υπό αυτή την έννοια είναι σύμφωνο και με τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων που υπαγορεύουν την επιλογή θεμάτων που άπτονται των ενδιαφερόντων και των αναγκών των εκπαιδευομένων.

Τα μαθηματικά αποτελούν **ένα κοινωνικό φαινόμενο, με την έννοια ότι απαντούν σε ανάγκες της κοινωνίας και διευκολύνουν την πλήρωσή τους**, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως κώδικας επικοινωνίας. Αποτελούν ένα ανθρώπινο δημιούργημα, το οποίο μέσα από το πέρασμα των αιώνων κληρονομείται ως πολιτισμικό αγαθό από γενιά σε γενιά. Κάθε φορά οι διάφορες μαθηματικές έννοιες ανακαλύπτονταν σε συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον κι έρχονταν να καλύψουν συγκεκριμένες κοινωνικές ανάγκες. Τα μαθηματικά παρέχουν στα άτομα ένα μέσο για να εξηγήσουν και να χειριστούν σύνθετες

καταστάσεις από το φυσικό, τεχνητό και κοινωνικό περιβάλλον και να επικοινωνήσουν με αυτές τις καταστάσεις. Από την άλλη τα μαθηματικά αποτελούν ένα σύστημα εννοιών, αλγορίθμων και κανόνων τα όποια είναι συμβατά με την ανθρώπινη σκέψη και πράξη. Επηρεάζουν και επηρεάζονται από την ανθρώπινη νοητική υπόσταση (Λεμονίδης, 2003).

Μαθήματα

Μηνιαίος και ετήσιος οικονομικός προϋπολογισμός μιας οικογένειας.

Μάθημα 1^ο (μια διδακτική ώρα)

Η διερεύνηση του θέματος ξεκίνησε με την τεχνική των ερωτοαπαντήσεων.

Εκπαιδευτής/Εκπαιδευτρια: γιατί γίνεται λόγος τόσο για μηνιαίο όσο και για ετήσιο προϋπολογισμό;

Εκπαιδευόμενος: επειδή πληρωνόμαστε κάθε μήνα.

(μετά από παρέμβαση του Εκπαιδευτή/τριας): υπάρχουν και κάποια έξοδα τα οποία είναι ετήσια. Αποφασίστηκε να γίνει αναγωγή αυτών των εξόδων σε μηνιαία.

Ακολούθησε διάλογος στην ολομέλεια και ο Εκπαιδευτής/Εκπαιδευτρια κατεύθυναν την συζήτηση στο πρόβλημα της σύνταξης ενός προϋπολογισμού για μια αντιπροσωπευτική οικογένεια της χώρας μας.

Πιο συγκεκριμένα και με την βοήθεια των εκπαιδευόμενων αποφασίσαμε να κάνουμε το μηνιαίο και ετήσιο οικονομικό προϋπολογισμό μιας τετραμελούς οικογένειας με τα εξής χαρακτηριστικά: ο άντρας είναι 40 ετών, γυναίκα 35, τα παιδιά 11 ετών η κόρη και ο γιός 9 ετών. Ο άντρας όπως και η γυναίκα εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα με μισθούς 800 ευρώ και 600 αντίστοιχα. Επίσης, θεωρήσαμε ότι έχουν δικό τους σπίτι 85 τ.μ και αυτοκίνητο 1300 κυβικών.

Κατά την διάρκεια της συζήτησης ανέκυψε το θέμα αν ο άντρας και η γυναίκα για ίδια δουλειά αμείβονται με τα ίδια χρήματα και έγινε συζήτηση. Ζητήσαμε από τους εκπαιδευόμενους να αναφέρουν έξοδα (μηνιαία και ετήσια) που εμφανίζονται σε έναν οικογενειακό προϋπολογισμό, καθώς και την κοινωνική τους διάσταση αν υφίσταται.

Εκπαιδευόμενος: ΔΕΗ, ΕΝΦΙΑ ακολούθησε διάλογος εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων για τον ΕΝΦΙΑ και την ΔΕΗ. Κάποιος εκπαιδευόμενος εξέφρασε την άποψη ότι είναι άδικο να πληρώνουμε ΕΝΦΙΑ αφού έχει ήδη

πληρωθεί ο φόρος κατά τη διάρκεια κατασκευής του σπιτιού. Όπως προέκυψε από τη συζήτηση στην ολομέλεια οι εκπαιδευόμενοι θεωρούσαν από τη μία πλευρά άδικο και κυρίως υπερβολικό τον φόρο για τον ΕΝΦΙΑ αλλά από την άλλη δεν είχαν ολοκληρωμένη πληροφόρηση για το θέμα. Εκπαιδευόμενος έθεσε το ερώτημα πως δηλαδή πληρώνουμε μέσω της ΔΕΗ τον ΕΝΦΙΑ και πληρώνουμε την συχνότητα της ΕΡΤ .

Ένα άλλο έξοδο που απασχόλησε την ολομέλεια είναι η δαπάνη ύδρευσης. Ο εκπαιδευτής επεσήμανε ότι το νερό είναι φυσικό αγαθό και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπίζεται από τα κράτη. Οι εκπαιδευόμενοι υποστήριξαν ότι η τιμή είναι υπερβολική για τον καταναλωτή και εξέφρασαν την αντίθεσή τους στην πιθανότητα ιδιωτικοποίησης του πόρου αυτού.

Μάθημα 2^ο (μια διδακτική ώρα)

Στη 2^η διδακτική ώρα συνεχίστηκε η καταγραφή των εξόδων και η διερεύνηση της κοινωνικής τους διάστασης, όπου αυτή προέκυπτε. Διατροφή, ένδυση, τέλη κυκλοφορίας, κοινόχρηστα, τηλέφωνα, διασκέδαση, φροντιστήρια παιδιών, ελαστικές δαπάνες (καλλυντικά, καπνός, ...) τέθηκαν υπό λεπτομερή εξέταση. Κατά την διάρκεια της συζήτησης παρουσιάστηκε η ανάγκη να χωρίσουμε τα έξοδα σε πάγια και μη. Αποφασίσαμε να κατασκευάσουμε έναν πίνακα στον οποίο θα αναγράψουμε τα έσοδα και τα έξοδα.

Σημειώτέον ότι κατά τη διάρκεια του μαθήματος δημιουργήθηκε κάποια ένταση όταν ο εκπαιδευτής παρότρυνε τους εκπαιδευόμενους να προσθέσουν στους όρους του προβλήματος την αποταμίευση. Οι εκπαιδευόμενοι ήταν φορτισμένοι από τα ελάχιστα προσωπικά τους έσοδα και υποστήριξαν ότι ήταν αδύνατο με αυτά να αποταμιεύσουν κάτι, υπήρξε δηλαδή μια σύγχυση του προβλήματος όπως το ορίσαμε σε σχέση με τα προσωπικά τους έσοδα. Αφού δόθηκαν οι απαιτούμενες διευκρινίσεις οι εκπαιδευόμενοι τοποθετήθηκαν ενεργητικά ως προς την αναγκαιότητα της αποταμίευσης, όταν βεβαίως αυτή είναι εφικτή.

Έξοδα Πάγια: ΔΕΗ, Ύδρευση, Τηλεφωνία, ΕΝΦΙΑ, Θέρμανση, Ψύξη, Τέλη κυκλοφορίας, Ασφάλεια Αυτοκινήτου, Εφορία, Κοινόχρηστα, Διατροφή, Ένδυση-Υπόδηση, Φροντιστήρια-Δραστηριότητες παιδιών, Αποταμίευση, Κοινωνικές Δραστηριότητες της οικογένειας Διακοπές, προσωπικά έξοδα ζευγαριού, συντήρηση αυτοκινήτου (service), χαρτζιλίκι παιδιών, καύσιμα αυτοκινήτου.

Τέλος αποφασίσαμε στο επόμενο μάθημα να κάνουμε την κοστολόγηση των όρων. Ο συνάδελφος πληροφορικός που ήταν ενήμερος των μαθημάτων μας πρότεινε η κοστολόγηση των εξόδων να γίνει σε ένα πίνακα EXCEL τον οποίο θα διδάξει στον εργαστήριο πληροφορικής και προφανώς το αποδεχτήκαμε.

Μάθημα 3^ο (μια διδακτική ώρα)

Κοστολόγηση των όρων του προβλήματος

Έσοδα		Έξοδα			
Μισθός					
Άντρα	800	ΔΕΗ	75	Διατροφή	500
Γυναίκας	500	Τηλέφωνα	60	Ένδυση-Υπόδηση	70
		Ύδρευση	20	Δραστηριότητες παιδιών	100
		Τέλη Κυκλοφορίας-Ασφάλεια-Σέρβις Αυτοκινήτου	50	Ελαστικές δαπάνες	130
		ΕΝΦΙΑ-Εφορία	40	Προσωπικά έξοδα	115
		Θέρμανση - Ψύξη	70	Αποταμίευση	50
		Κοινόχρηστα	20		
Σύνολο	1300				1300

Ζητήθηκε από τους εκπαιδευόμενους να κάνει ο καθένας τον δικό του μηνιαίο οικονομικό προϋπολογισμό και στη συνέχεια να σχολιάσει όποιες κοινωνικές προεκτάσεις των όρων θέλει.

Μάθημα 4^ο (μια διδακτική ώρα)

Κάθε εκπαιδευόμενος έφερε τον δικό του Μηνιαίο και Ετήσιο προϋπολογισμό και έγινε εμπειριστατωμένη συζήτηση. Ολοκληρώνοντας οι εκπαιδευτές το μάθημα, τοποθετήθηκαν συνολικά στο πρόβλημα.

Συμπεράσματα

Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να καθορίζουν και να ρυθμίζουν τις ανάγκες τους, να ερευνούν το «γιατί» των επιθυμιών και των αναγκών τους, να κατανοούν τη σημασία του ατομικού και οικογενειακού προϋπολογισμού για την ατομική και οικογενειακή ζωή τους, να αντιλαμβάνονται τη σημασία των οικονομικών εσόδων και εξόδων της οικογένειας, να διαχειρίζονται ορθολογικά τα ατομικά τους έσοδα και έξοδα, να συνειδητοποιούν ότι σε οικονομικό επίπεδο δεν

μπορούμε να μετατρέπουμε τις επιθυμίες μας σε ανάγκες και στη συνέχεια να απαιτούμε την κάλυψή τους, συνήθως από τρίτους, χωρίς συνέπειες.

Ανάμεσα στις λοιπές διαπιστώσεις σημαντική ήταν η συναίνεση των εκπαιδευομένων στην άποψη ότι τα κοινωνικά αγαθά πρέπει να δίνονται με ένα ελάχιστο κόστος για τους πολίτες και όχι να επιδιώκουμε μέσω αυτών την απόκτηση κέρδους. Με αυτή τη λογική το νερό δεν πρέπει να το πληρώνουμε ή τουλάχιστον θα πρέπει να έχει ένα ελάχιστο κόστος. Η παροχή του στους πολίτες δεν μπορεί να γίνεται υπό το καθεστώς εμπορικού προϊόντος και η ελεύθερη πρόσβαση σε αυτό είναι δικαίωμα κάθε πολίτη, ανήκει σε όλους μας, δεν ανήκει σε κανένα φορέα είτε ιδιωτικό, είτε δημόσιο. Η φρόνιμη διαχείριση του είναι κυρίως δουλειά του κράτους.

Με το πέρας της συζήτησης καταλήξαμε επίσης στη διαπίστωση ότι είμαστε διαχειριστές του μισθού μας. Ένα μέρος σημαντικό του μισθού μας καλύπτει πάγιες ανάγκες, **τα χρήματα δηλαδή που παίρνουμε από μισθωτές υπηρεσίες δεν είναι όλα δικά μας, ένα μέρος από αυτά είναι δικά μας.**

Παράρτημα:

Παρουσιάζουμε μηνιαίους προϋπολογισμούς εκπαιδευόμενων

Μελέτη περίπτωσης 1^{ης} εκπαιδευομένης:

Τετραμελής οικογένεια, άντρας, γυναίκα με δύο παιδιά που φοιτούν στο γυμνάσιο.

Έσοδα		Έξοδα			
Μισθός					
Άντρα	1000	ΔΕΗ	80	Διατροφή	300
Γυναίκας	Τηλέφωνα	60	Ένδυση-Υπόδηση	70
		Ύδρευση	20	Δραστηριότητες παιδιών	120
		Τέλη Κυκλοφορίας-Ασφάλεια-Σέρβις Αυτοκινήτου	40	Ελαστικές δαπάνες	50
		ΕΝΦΙΑ-Εφορία	40	Προσωπικά έξοδα	50
		Θέρμανση - Ψύξη	150	Αποταμίευση
		Κοινόχρηστα	20		
Σύνολο	1000		410		590

Αποταμίευση: Αδυναμία αποταμίευσης

Το Νερό

Το νερό είναι φυσικό αγαθό. Χωρίς αυτό δεν μπορούμε να ζήσουμε. Γι' αυτό είναι άδικο να γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από ιδιωτικές εταιρίες. Το κράτος πρέπει να προστατεύει τον πολίτη από τέτοιες πρακτικές και να μην επιτρέψει την ιδιωτικοποίησή του. Ειδικά σε περιοχές όπως η Δράμα, όπου το νερό υπάρχει στη φύση άφθονο, η τιμή του θα έπρεπε να είναι σε χαμηλότερα επίπεδα

Μελέτη περίπτωσης 2^{ης} εκπαιδευομένης:

Επταμελής οικογένεια, άντρας, γυναίκα με πέντε παιδιά ηλικίας από 6 μέχρι 21 ετών.

Έσοδα		Έξοδα			
Μισθός					
Άντρα	800	ΔΕΗ	100	Διατροφή	300
Γυναίκας	Τηλέφωνα	40	Ένδυση-Υπόδηση	150
Επιδόματα	300	Ύδρευση	25	Δραστηριότητες παιδιών	100
		Τέλη Κυκλοφορίας-Ασφάλεια-Σέρβις Αυτοκινήτου	100	Ελαστικές δαπάνες	75
		ΕΝΦΙΑ-Εφορία	Προσωπικά έξοδα	90
		Θέρμανση - Ψύξη	100	Αποταμίευση
		Κοινόχρηστα	20		
Σύνολο	1100				1100

Αποταμίευση: Αδυναμία αποταμίευσης

Αποταμίευση:

Στον οικονομικό προϋπολογισμό της οικογένειάς σου, πρέπει να συμμετέχει και ο παράγοντας «αποταμίευση». Υπάρχουν απρόβλεπτες καταστάσεις στη ζωή και καλό είναι να παίρνουμε τα μέτρα μας έγκαιρα, ώστε να είμαστε σε θέση να καλύπτουμε έκτακτα έξοδα. Δυστυχώς όμως συχνά τα τρέχοντα έξοδα δεν αφήνουν περιθώριο για αποταμίευση.